

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Маршук Юлія Сергіївна ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ ВНАСЛІДОК НЕНАЛЕЖНОГО НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: ТЯГАР ДОВЕДЕННЯ ВИНИ	606
Новиченко Михайло Юрійович МІСЦЕ КРИПТОВАЛЮТИ В СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ ПЛАТІЖНИХ ІНСТРУМЕНТІВ	609
Оскілко Олексій Олегович ДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	610
Романовський Денис Сергійович АЛІМЕНТНІ ПРАВОВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ (ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ПЕРСПЕКТИВА)	613
Сухий Євген Олександрович ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПРАВА НА ЖИТЛО.....	615
Шамота Олександр Володимирович ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	617
Якушев Станіслав Ігорович КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ КОМПЕНСАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ (НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦІЇ ТА АНГЛІЇ)	618

СЕКЦІЯ 14. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Голубева Неллі Юріївна ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ ЩОДО ДИТИНИ, ЯКА ДОСЯГЛА ПОВНОЛІТТЯ.....	621
Андронов Ігор Володимирович БЕЗПАПЕРОВИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС	623
Бут Ілля Олександрович АЛЬТЕРНАТИВНІ ПОЗОВНІ ВИМОГИ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ	626
Дрогозюк Крістіна Борисівна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗМІЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В ОНЛАЙН-БЛОГАХ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	628
Павлова Юлія Сергіївна ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ	630
Полуніна Ольга Олександрівна ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ СПРАВ ПРО УСИНОВЛЕННЯ: ВНУТРІШНІ ТА МІЖНАРОДНІ ВИМІРИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ.....	632
Полюк Юлія Іванівна ПОЗАСУДОВІ ПРОЦЕДУРИ ЗАХИСТУ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	634
Стоянова Тетяна Анатоліївна РОЛЬ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ У СПРАВАХ ПРО ВИДАЧУ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ	636
Цал-Цалко Юлія Юліївна ТИМЧАСОВИЙ ПРИХИСТОК ДИТИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	638
Яніцька Інна Анатоліївна ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО ОПИКИ ТА ПІКЛУВАННЯ НАД ДІТЬМИ. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	640
Гончарук Анастасія Сергіївна РІВНІСТЬ СТОРІН В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ	641
Кикоть Артем Володимирович РОЛЬ УСНИХ ДОКАЗІВ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ РИМСЬКОГО ПРАВА.....	644
Петренко Наталія Дмитрівна ШТРАФ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ БРАЗИЛІЇ.....	645
Привиденцев Олександр Геннадійович ОРИГІНАЛ ЕЛЕКТРОННОГО ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ДОКАЗ В РАМКАХ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	647
Сатановська Олена Валентинівна ЕЛЕМЕНТИ ЖИТЛОВИХ ПРАВОВІДНОСИН: СУБ'ЄКТ, ОБ'ЄКТ ТА ЗМІСТ	650
Снітко Андрій Сергійович НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОЗВИТКУ ПРОЦЕДУРИ ОНЛАЙН ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ... ..	652

СЕКЦІЯ 15. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

Харитонов Олена Іванівна САМОЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	655
---	-----

МІСЦЕ КРИПТОВАЛЮТИ В СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ ПЛАТІЖНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Віртуальна реальність і криптовалюта – найдинамічніші технології ХХІ століття, які швидко розвиваються, вони змінюють способи комунікації та взаємодії один з одним, а також відкривають нові можливості для бізнесу, розваг та інших видів діяльності. Серед найбільш значущих проявів цифрових технологій у фінансовому секторі є поява криптовалют, наприклад, BitCoin, AmazonCoin, iMoney, LindenDollar, FacebookCredits, NikeFuel та багато інших, серед яких найвідомішою є BitCoin.

Терміни «цифрова валюта», «електронні гроші», «віртуальна валюта» та «криптовалюта» часто використовуються як взаємозамінні, що призводить до плутанини щодо їхнього значення. Також відсутній консенсус щодо базової термінології – те, що в деяких юрисдикціях називають «криптоактивами», в інших – «віртуальними» чи «цифровими» активами. Ці поняття відображають різні концепції, які формують розуміння фінансових транзакцій у цифровому світі. Розглянемо основні відмінності між ними.

Директива ЄС про електронні гроші визначає їх як «грошову вартість, що зберігається в електронній формі, включаючи магнітну форму, що є вимогою до емітенту, яка видається проти переказу коштів для цілей оплати транзакцій, приймається фізичною або юридичною особою, що не є емітентами електронних грошей» [1]. Віртуальна валюта не містить вимоги до емітента і випускається під заставу коштів, таким чином, вона відрізняється від електронних грошей.

Усі віртуальні валюти та криптовалюти є цифровими валютами, проте не усі цифрові валюти відносяться до цих двох категорій. Європейський центральний банк визначає віртуальну валюту як тип нерегульованих цифрових грошей, випущених їх розробниками та зазвичай контрольованих, які використовуються та приймаються членами певної віртуальної спільноти. Міністерство фінансів США визначає їх як «засіб обміну, який у деяких умовах функціонує як валюта, але не має усіх характеристик справжньої валюти. Цифрова валюта визначається як категорія більшого ступеню узагальнення та містить віртуальні валюти, у тому числі криптовалюти. Це означає, що цифрова валюта є ширшою за змістом у порівнянні з віртуальними валютами, зокрема вона охоплює грошові цінності у цифровій формі.

У багатьох країнах існує законодавство, яке регулює використання цифрових валют, наприклад, Директива 2009/110/ЄС у Європейському Союзі та Стаття 4А Єдиного комерційного кодексу США. Навпаки, у низці країн криптовалюти заборонені, а в багатьох інших їх статус або офіційно не визначено, або правова база для їх використання все ще розробляється. Не всі цифрові валюти криптографічно захищені. Криптовалюти завжди використовують криптографію захисту своїх мереж, тоді як віртуальні валюти можуть використовувати чи не використовувати криптографію захисту своїх мереж. Цифрові валюти можуть бути регульованими та нерегульованими. Одним із прикладів врегульованої цифрової валюти є цифрова валюта центрального банку (Central bank digital currency, CBDC), а прикладами нерегульованих цифрових валют є Біткойн та Ефіріум.

Швидке зростання криптовалют зробило їх платіжними засобами глобального характеру, їх зв'язок із традиційною фінансовою системою збільшується, а вплив на фінансову стабільність посилюється. Крім того, швидкість інновацій галузі та недостатня увага до управління ризиками у цій сфері значною мірою посилюють ризики для фінансового сектору. Криптовалюти мають підпорядковуватися надійній системі регулювання та контролю як на національному, так і міжнародному рівнях. Хоча міжнародні інституції, що утворюють глобальний

механізм регулювання криптовалют, мають багато спільних цілей, такі як стабілізація валютної системи та стимулювання інновацій та економічного зростання, захист споживачів, запобігання незаконному фінансуванню та захист цілісності ринку, їх підходи у вирішенні цих питань різняться, між ними існують значні відмінності щодо оподаткування, трактування та класифікації криптоактивів тощо. Наразі узгодженого на міжнародному рівні механізму регулювання криптовалют не створено. Найбільших успіхів їх регулювання на регіональному рівні досяг Європейський Союз. Зокрема, у 2023 році Європейський парламент ухвалив Регламент «Про ринки криптовалют» (Markets in Crypto-Assets, MiCA), що є першим законопроектом ЄС, що стосується сфери криптовалют, який встановлює чіткі стандарти для учасників ринку та забезпечує захист споживачів, фінансову стабільність та запровадження інновацій. Він вводить чіткі категорії для різних типів криптоактивів, що створює стандартизований підхід регулювання різних типів криптоактивів; визначає вісім основних типів послуг криптоактивів, а також регулює діяльність, пов'язану з їх наданням; встановлює заборони та обмеження щодо зловживань та маніпуляцій на криптовалютному ринку та ін. [2].

Отже, криптовалюта динамічно інтегрується у цифрову реальність, що розвивається, змінюючи способи взаємодії людей у віртуальному просторі. Її використання поширюється на різні сфери, включаючи віртуальні товари, послуги тощо. Користувачі можуть без перешкод брати участь у економічній діяльності в рамках децентралізованої віртуальної економіки, де технологія блокчейну забезпечує прозорість, безпеку та децентралізацію. Це середовище, що розвивається, не тільки полегшує транзакції, але й закладає основу для створення нових віртуальних активів й досвіду. Цифрові платіжні інструменти, у тому числі криптовалюти, надаючи користувачам право власності та контролю за своїми активами, даними та цінністю, яку вони створюють у цифровій реальності, а також дозволяючи їм розпоряджатися ними на свій розсуд та автономно, зумовили серйозні зміни в економіці, особливо у транзакціях, тому поширюється практика використання традиційних транзакцій та швидкий перехід до електронних транзакцій. Поширення практики здійснення транзакцій з використанням криптовалют інтегрує фізичний і віртуальний простір, формує досвід, що виходить за рамки усталених стандартів.

Список використаних джерел

1. Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0110>
2. Elements of Effective Policies for Crypto Assets : February 23, 2023, Policy Paper № 2023/004 / International Monetary Fund (IMF). URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2023/02/23/Elements-of-Effective-Policies-for-Crypto-Assets-530092>

Ключові слова: цифрова валюта, електронні гроші, віртуальна валюта, криптовалюта, правове регулювання.
Keywords: digital currency, electronic money, virtual currency, cryptocurrency, legal regulation.

Оскілко Олексій Олегович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

В умовах сьогодення, вирішення проблем взаємовідносин військовослужбовців у якості суб'єктів цивільного права, вимагає пошуку нових підходів. Участь військовослужбовців у